

Hürriyet ve Esaret

Evet, hepiniz hoş geldiniz geçen hafta varlık nedir, fizikten, biyolojiden, kültürel boyuttan ta varlık mantığını anlamak için bir derece hürriyeti de işlemiştik. Çünkü hürriyet de varlık sürecinin bir çiçeği, bir safhasıdır. O hürriyet kavramı biraz eksik kaldı bugün onu tamamlamaya çalışacağız. Daha doğrusu sırf hürriyet değil hürriyet ve esaret kavramını beraber inceleyeceğiz yani daha inceleme ortamı değil de müzakere edeceğiz, sohbet yapacağız. Gerçi 2003-2004 yıllarında Hürriyet diye bir konferans vermiştik bir buçuk saat, onun deşifresi de biz de var yani dizili şekli var ama yine de bu mesele çok şeydir yani çok derin, çok geniş ve çok boyutlu bir âlemdir varlık hürriyet kavramları bir birisiz olmuyor yani. Varlığı anlamak için çok özgür bir kafa lazım insana. O özgür kafayı da elde etmek için varlığı tanımak, hayatı tanımak bütün safhalarıyla siyasi âlemden tut biyolojik âleme kadar oradan fizik kimya âlemine kadar olayları, nesnelere bilmemiz lazım ki özgürce düşünebilelim. Peki, bu devr-i daim yani kör düğüm olmuyor mu bu ona bağlı, o buna bağlı? Hayır. Kâinatta her şey her şeye bağlıdır ve her şey aynı zamanda özgürdür. Kâinatta sonsuz bir sistem, sibernetik bir sistem olduğu için o sonsuz sistemde tavuk mu yumurtadan yumurta mı tavuktan şeklinde değil, sistem sonsuzdur dolayısıyla etkileşim halindedir. Etkileşim halinde biri ondan öbürü ondan değil ikisi beraber, ikisi etkileşim halindedir.

P: O bağımlılıkta sanki özgürlük yokmuş gibi geliyor ama...

B.S: İşte onları açacağız bağımlılık nedir, neler bizi bağlıyor, biz nasıl özgür olabiliriz. Geçen haftaki dersten iki kelimeyi hatırlatayım sadece, varlık etrafında çok yoğunlaşmıştık, varlık gerçek manasıyla soyut ve sonsuzdur. Bu soyut ve sonsuz Türkçe veya Arapça veya başka bir dile çevirdiğin zaman, gerçek varlık özgürdür manasına gelir.. Çünkü bir şey sonsuz ve soyutsa onu bağlayan hiçbir kayıt olmaz. Sen de bütün kayıtları atmak istiyorsan sen de soyut ve sonsuz olmak zorundasın. Bunun dindeki ismi geçen hafta da söylemiştik aziz. Aziz kelimesi izzetli yani hiçbir bağ onu esir etmiyor onu bağlamıyor. Tabi insan, yaratıkların gerçek ismi abddir yani dinde bu var. Yalnız abd kelimesi Farsçada köle diye çevrilmiş çünkü İslam kültürü İran'a girdi önce. Köle maalesef İran'da dağları kazmaya mahkûm edilmiş insanlar için kullanılırdı. Köle kazıyan demek hem de ömür boyu. Kazmakla mükellef, o kadar ağır yükü olan. Arapçadaki abd değil, Türkçede kul gelmiş hani kapı kulu, yani sürekli sana hizmet eden o şekilde gelmiş. Fakat abd kelimesi etimolojisi ibadet kökünden de çıkarttım tam, yani öyle ceza yemiş hiç yaşama hakkı olmayan, dağları kazmak zorunda olan bir yapı değil, abd uymak zorunda yani efendisine uymak zorunda, asıl kelime manası budur. İbadet dediğimiz şey bizim Allah'a uymamız. Sonra bunlara geleceğiz. Demek ki varlıklar ki varlık ve yazılım olması için, yani bir varlığın varlık olması için üç tane sacayağı lazım; enerji, o enerjiyi şekle sokacak bir yazılım, bir form artı süreç irade, gelişme, ruh. Yani enerji, yazılım, süreç.. Veya kudret, ilim, irade. Veya enerji, yazılım, evrim de diyebiliriz. Evrim bütün varlığın vazgeçilmez bir sacayağıdır, her şeyde kendine göre bir evrim vardır. Evrim demek Darwin'in o rast gelelik, bilinçsizlik, körü körüne bir materyalist gelişim değil, evrim bir süreçtir, bir irade gelişmesidir, bir irade yansımasıdır. O varlığın uçayağından biridir, biri en-

erji. Enerji form içine girmese şekil almaz, parçacık olmaz, atom olmaz, hücre olmaz, yıldız olmaz, uydu olmaz yani içine mutlaka bir yazılım girmesi lazım. Yazılımdan sonra süreç ve gelişme, ömür, hayat başlıyor.

T: Üç tane değil mi hocam enerji, form, yazılım.

B.S: Yani eski dini tabirle, Risale’de de çok geçiyor, kudret, ilim, irade. Kur’anda da Allah’ın en çok geçen üç ismi kudret, ilim, irade. Kudret enerjiyi temsil eder, ilim yazılımı, irade de süreci ve gelişmeyi, ruhu. Ruh bir süreçtir zaten, Avrupalı bazı dindar feylesoflar fark etmiş; çünkü bizim ruhumuz bir an değil. Sonra ruh dairesine geleceğiz. Hulasa eğer bir varlık maddiyse yani soyut değilse tamamıyla ve sınırlıysa ki zaten varlığın vasfı mahlûk dediğimiz varlığın vasfı budur. Maddi ve sınırlı boyutu olan.. Bir şey maddi ve sınırlıysa bu tam aziz tam özgür değildir, özgür olamaz bu, o zaman mutlak özgür olan bir dosyaya uyacak, uyacak bak, abd ibadet edecek, işte ibadet odur. Tabi bizim kültürümüzde hatta dinin kendi özündeki birinci amaç da hatta varlığın en birinci özelliği o irade dediğimiz üçüncü sacayağının birinci özü şu maddilik, şu geçicilik, şu sınırlılık esaret bağından kurtulup sonsuza ve soyuta ne kadar yaklaşırsak ne kadar o kavramdan cebimize doldursak, kalbimize, ruhumuza doldursak o kadar büyük insan oluyoruz, o kadar gerçek varlık oluyoruz, o kadar mutlu oluyoruz yani birinci ayak enerjidir.. O birincisidir, o maddidir. İkincisi yazılım, ilimdir, üçüncüsü irade, ruhtur. Yani soyut ve sonsuza ne kadar yaklaşırsak o kadar değerliyiz, o kadar inançlıyız, o kadar düşünüyoruz, o kadar âlimiz, o kadar dünyayı yönetebiliriz. Ne kadar maddede hapsolsak o kadar küçülüyoruz, çünkü gerçek özgür Allah’tır, sonsuz ve soyuttur. Gerçi o da o kadar özgür ki kalkıp kendini bağlayabilir, bir yasa yapıyor ben somutlaşacağım diyor, o somut kanunlar beni de bağlar diyor. Ben insanları yaratacağım diyor, onların böyle yaşamasına izin vereceğim. Bak o kadar özgür ki kendi kendine sınır koyabiliyor o da ayrı bir özgürlük, kendi kendine sınır koyabilmek de ayrıca bir özgürlük. Başkası sana sınır koymayacak, sen kendine sınır koyacaksın.

Y.A: Prensiplerim var diyor mesela insan.

B.S: Evet evet. Üçüncü Lema’da Üstad Bediüzzaman diyor yani eğer ebediyet istiyorsan, şu dünya esaretinden kurtulmak istiyorsan, madde ve beden kaydından kurtulmak istiyorsan. Kurtulmak istiyorsan beden dairesinden ruh ve kalp dairesine çık, diyor. Peki, aradaki fark nedir? Önce kalp ve ruh dairesine.. Beden dairesi bir saatlik veya şu odayı görebiliyor fakat kalp dairesi evimde bir musibet olsa burada sinyal verebilir belki insan bilinçli veya bilinçsiz fark ediyor bazen. Siirt’te bir akrabam ölse sen burada rüyada görüyorsun yani bir şey bak kalp dairesi aylar, seneler önceye kadar gider; ruh dünyası, o çağları bile kuşatabiliyor yani. Bak aynı tarif kalp dairesi aylar ve senelere kadar yayılabilir, ruh dairesi ise bir ömrü bile kuşatabilir hatta başka buradan ta asr-ı saadeti hisseder, yaşar gibi bir duruma geçersin. Ruh dairesi daha geniş.. Bunun da çaresi ibadet dediğimiz şeydir. Allah’ın sistemine uyma böyle esaret, kölelik işkence değil; o uyma seni peyderpey nasıl biz önce atomduk, tam esirdik, yere çakılmıştık, hiç kalkamıyorduk işte atomlardaki irade biraz kımıldandı kalktı molekül oldu bak irade yine ruh, soyut kısım. O moleküller biraz dirildiler yine hareket ettiler, kalktılar işte

aminoasit oldular; onlar biraz daha yükselince protein oldular, ondan sonra hücre oldu, ondan sonra işte milyar sene gelişti o gariban madde esareti yırtacağım diye geldi geldi geldi en sonunda Ramazan oldu. İşte Ramazan daha yolun yarısında, daha özgürlük yolu bitmedi. Şimdi Ramazan bedenden kurtulacak kalp dairesine çıkacak oradan ruh dairesine çıkacak gittikçe özgürleşecek. Süreç budur. Yapıda var bu, varlığın üç sacayağından bir tanesi iradedir, ruhtur, süreçtir, soyuttur..

T: O sisteme katılma ibadet de budur, diyebilir miyiz hocam, biraz önce söylediniz.

B.S: Evet ibadet odur; ibadet deyince maalesef biz sadece camideki namazı anlıyoruz. Öyle değil ibadet şu sisteme ayak uydurmak, onu kıracak yazılımları bozmamaktır, takva yani günahlardan kaçmaktır. Ve insan için en önemli şey varlığını artırmaktır. Varlık artınca yokluk kaydından ve bağından kurtuluyorsun. Para bunun simgesidir.

K: Özgürleştirir..

B.S: Bir derece özgürleştiriyor seni, paran hiç yoksa önce köle sonra daha kötü duruma kadar düşüyorsun, bedenini satma durumuna kadar düşüyorsun, Allah korusun. Bak esaret artıyor. Yani paradaki espri odur yani mal, varlık, zenginlik seni maddi esaretlerden kurtarıyor ama insan sırf yemeye, içmeye, cinselliğe muhtaç değil onlar üç ana ihtiyaç. Öyle sayısız ihtiyaçlar var ki o büyük mütefekkirler, başta Mevlana öyle diyorlar. Kâinat ne varsa sen hepsine muhtaçsın, hepsiyle bir alakan var, hepsine bir merakın var, hepsini tanımak istiyorsun, hepsini elde etmek istiyorsun kâinat kadar ihtiyaçların var, kâinat kadar şu ihtiyaç bağından kurtulmak için Allah'ın yolunda o soyuta sonsuza doğru tırmanacaksın ki o kayıtlardan kurtulasın, kurtuldukça madde kaybolmuyor sonra dönüp maddeyi de yiyorsun, içiyorsun, onlara geleceğim, şükür dairesinde onları da sonra yaşıyorsun..

Biz şimdi bazı kelime oyunları içindeyiz; ama kelime oyunları demeyin, kelimelerde çok sırlar var. Şu esaret ve hürriyetle ilgili bizim kültürümüzde geçen kelimeleri böyle bir beraber; hani kelime oyunu varya televizyonlarda, biz de biraz bir kelime oyunu yapalım. Mesela Arapçada, sayısal değerler olduğu için Arapça kelimeleri seçiyorum, bizim Türkçede o yok veya varsa da ben bilmiyorum. Arapçada her kelimenin aynı zamanda sayısal bir şifresi var. Mesela ekil var yemek, ekil 61 ediyor. Yani beslenme işte o yaşa kadar. Ondan, 61'den sonra beslensen de vücut iniyor yavaş yavaş, artık beslenmeyle sen ebediyeti kazanamıyorsun. 61 yaşına kadar yedikçe bedenini yaşatıyorsun, ondan sonra yaşlanma hızlanıyor, yemek ancak destek oluyor, uzatmıyor ömrü.

Mesela insanda zaman kaydı var, yemek kaydı. Zaman için Araplarda, zaman kelimesi Farsçadır. Kur'anda, eski Arapçada yok. Dehr o sonsuz zaman manasında. Kısa zaman dönemleri için hin kullanırlar. Hin 68 yine yani yine biraz zaman, zaman biraz daha farklı maddi yemekten. Mekân var, 111, yani o orada mekân biraz daha niceliktir. Tam madde nice-lik nicelik nicelik, duvar duvar duvar işte mekân odur. Üç duvar. Mekân dediğimiz siper, siper separ demektir, üç kanatlı demek. Bir sağda bir solda bir de önde.. Arkası boş olması lazım,

boş olmazsa giremiyorsun orası. Siper kelimesini biliyor musunuz? Separ demek üç kanatlı, sağ taraf kapalı, sol taraf kapalı, ön düşman savaşamıyor, vuramıyor seni, arkası boş olacak ki çıkabilesin, separ üç kanatlı.

Böyle Arapçada enteresan kelimeler var; mesela şetta çok çeşitlilik, o 1111 eder.. İşte asıl esaret buraya radyo, televizyon, cep telefonu, sokak, çocuk, iş, ticaret, çek, senet, görev, amir, memur 1001 tane. 1001 tane deyimi buradan gelir. İşte o gürültü ve patırtı; ayrıca o seni zaten maddeten ve manen de bağlıyor, bitiriyor, esir ediyor. İlginçtir bu kelimeleri Allah insanlığa ilham etmiş, ben uydurmuyorum. Şetta Kur’anda var, çeşit çeşit, şetta. İhtilaf, mesela bizim Türkçede de vardır, ihtilaf yani çok çeşitlilik çok renklilik, aynı o televizyon, medya, kitap, şu, sokak, gürültü, patırtı ihtilaf işte farklılıklar. Bu bağ oluyor, aslında farklılıklar bize özgürlük olmalı, bağ olmamalı. Bu ihtilaf kelimesi de 1111 ediyor.

Sevgiyle ilgili Arapçada iki kelime var, çok ilginç, biri hub, hub habbe demek tane, o 10 ediyor. Bir de Allah için kullanılan, özellikle Allah için kullanılan ved, vüd vedud, bu bağ demek yani sen birisine bağlısın, bağın var ama esir değilsin. Bağlı olmak farklıdır bağımlı olmak farklıdır. Bizim Türkçede enteresan böyle incelikler var. Yani varlıkların birbirleriyle olan bağları özgürlüğe, açılmaya bir kanal, bir yol olmalı; tutku ve bağ olmamalı, onu böyle bağlayıp sıkmamalı. İlişkiler olacak, tanışmalar olacak yani ticaret, al ver, senin ihtiyacını sen benden alacaksın benim ihtiyacımı ben senden alacağım, bu bağdır. Bu bağlar esaret değildir, bir şükürdür, bir çeşitliliştir..

Y.A: Yani sen olmazsan ben yapamam, onu mu demek..

B.S: Yani o çeşitlilik 1111 ediyor, ihtilaf o da 1111 eder. Eğer bunları koordine, senkronize edebilirsek bunlar gerçekten 1111’dir, yani dört tane bir değil orada. Ama maalesef onu değerlendiremezsen o 1111, dört bire iniyor, işte şöyle şu kadar kıymeti kalıyor. O da yutulmuyor..

T: ... arkasını da kapatmış oluyorsun tam..

B.S: Evet ve mesela hub 10 ediyor, vud de 10 ediyor, yani gerçek sevgi aslında tutku değil, bağımlı değil. Sen diyorsun ki ben senin uğrunda, yolunda yok olacağım, sıfır olacağım sen benim birimsin, gel içime gir gerçek varlığım sen ol. İlginç sayılar, anlatabiliyor muyum, 10 yani 10 mükemmellik sembolü.

T: Şiir gibi oldu.

B.S: Ama sayılar böyle bize söylüyor. Kur’an münafıkları tarif ederken onlar diyor duvara dayanmak zorunda kalan cansız ahşap gibidirler yani o tarif, müminler birer ağaç gibidir sulanır, beslenir, meyve verir, çiçek verir. Evet, bağımlılığı var ama özgür bir şeyler yapıyor. Fakat münafıklar kendi başına bile dik duramayan, duvara dayanmak zorunda kalan kuru ahşap gibidirler. Huşubun müsennede tam tabiri de var; Münafikun suresinde, onlar sanki diyor duvara dayanmak zorunda olan, dayanınca ancak durabilen ahşaptırlar.. Bizim Türkçede de kereste var ya, bazılarını kızınca kereste diyoruz.

Esaret kelimesi var yani özgürlüğü kısan. Hürriyet Habib ağabey geçen hafta anlattık, hürriyet ipek kökünden gelir, ipek özgürdür kayıyor istediği yere gidip gelebiliyor. Mesela muharrir

var akıcı yazan, bağımlı böyle takıntılı, kırık dökük yazmayan demek tahrir var hani Mısır'da Tahrir, özgürlük meydanı. Haberlerde dinliyorsunuz. Hareket edebilen özgürlük demektir. Esaret bağımlıdır bizim Türkçede var hatta o günkü çağdaş Arapçada aileye de usre diyorlar. Sen hanıma muhtaçsın hanım sana muhtaç, birbirine bağılısınız. Sen çocuğa bağılısın, usre birbirine bağılı, bir birisiz olmuyor. Ne zaman ki bunlar Allah'ın birer hediyesidir, Allah verdi Allah alabilir dersen o bağımlılık hürriyete şükre dönüşüyor, manaya dönüşüyor.

Abd kelimesini izah ettik, uyma tam bağımlılık değil. Haps kelimesi var, Türkçede karşılığı tevkif bugünkü modern Türkçede tutuk, tutuklama. Tutuyorsun yani yanlış iş yapmasın diye. Tevkif durdurma demek, eski Osmanlıcada tutuklamaya tevkif denilmiştir. Haps, yanlış iş yapmasın diye hapse atıyorsun. Haps oradan gelmiş. Bir de sicn var asıl haps sicn, bugünkü hukuktaki karşılığı cezaevi yani gelişmesin diye ceza veriyorsun adama. Bak haps, tutuk veya tevkif, durdurma demek yani yanlış iş yapmasın diye.

E: Yanlış iş yaptıktan sonra veriliyor ama..

B.S: Bir daha yapmasın diye asıl amaç odur, yoksa onu dışarda bırakır ceza verirsin, cezasını çektirtirsin, ceza ayrı. Yanlış iş yaptığı için tutuklamıyorsun, yanlış iş yaptığı için ceza veriyorsun, bir daha yanlış yapmasın diye hapse ediyorsun, tutuk yapıyorsun. Anladın mı? Kelimeler farklı konumda. Tutuklama aslında bir daha yanlış iş yapmamak için, kaçmamak için benzeri şeyler için. Sicn ise ceza vermektir. Mesela Yusuf aleyhisselam için onu sicne attılar, hapse attılar demiyor. Yani Yusuf gelişmesin diye hapse attılar, anladın mı?

Farsçada azad var yani çoğalabilen demek etimolojisi Farsçada. Eğer bir insan üretim yapıyorsa o özgürdür, üretim yapmayan insan zamanla köleleşmek zorunda kalır. Tarihteki, köleler hep ondan kaynaklanmış. Kendini doyuramamışlar başkası gelmiş, boynuna bir bağ çekmiş, götürmüş kullanmış. İtik var Arapçada, hem eski demek antika demek, demek ki eski insan yani antika şeyler de özgürdür yani artık böyle küçük hesaplar bağ kaydı onları tutmuyor.

Cevelan var dolaşabilme, seyran var gezebilme. Bir insan gezebiliyorsa, bugünkü sosyal hayatta tatil yapabiliyorsa, istediği zaman işe gidip istediği zaman gitmemezlik yapabiliyorsa epey özgür sayılır. Türkçede tutku var yani sen böyle tutkal gibi masaya, kâğıda yapışıyorsun. İşte tutkular esir ediyor, eroin tutkusu, içki tutkusu, kadın tutkusu, para tutkusu onlar çok kötü, kumar tutkusu onlar hepsi birer esarettir. Dinin böyle şeyleri yasak etmesinin bir esprisi de o özgürlük sürecini tıkatmayı önlemek, seni özgürlüğe doğru yönlendirmektir. Bir de zindan kelimesi var Türkçede. Zindan Arapça bir kelime, örs demek. Eski ağır cezalıları böyle büyük kale hapislerine koyarlarmış orada örs vurduruyorlarmış. Demir dövdürüyorlarmış, bıkmaları, yorulmaları, demir döv.. Bir de havanda demir dövmek var o bizim bugünkü insanlar çoğu öyle yapıyor. Öyle gündemler, öyle boş işlerle uğraşıyorlar ki tam tabir yerinde yani o zindanda örs döven mahpuslar onlardan daha mutlu. Havanda demir dövmek, boş işlerle uğraşmak, boş işler ürün olmadığı için o esarete dönüşüyor. Mesela zaman bir sermayedir, seni özgürlüğe götürmek için bir benzindir, bir süreçtir bir yatırımdır. Sen zamanını kaybettiğin zaman esaretini imzalamış oluyorsun. Ve benzeri şeyler.

Hulasa peki Allah saf soyuttur, hayır, Allah saf soyut değil. Biz geçen hafta anlattık, Allah aynı zamanda somuttur. Bütün bu kâinat onun esmasıdır. Böyle ötelere bir Allah var, kâinat

da böyle kaos, karanlık, kuru bir madde, değil. Bütün bu varlık geçmiş ve geleceğiyle Allah'ın, başta kudret, ilim, iradesinin somut versiyonlarıdır yani Rahmaniyyet sürecidir. Allah kelime olarak soyutu temsil eder, Rahman da bu somutu temsil eder. Ve bu hani Allah'ın ahlakıyla ahlaklanın ifadesinden şöyle bir şey çıkar gerçek özgürlük sadece bazı sofiler gibi sırf ruhani olmak bedeni, dünyayı, evliliği, yemeği atlamak değil. Gerçek özgürlük kendini tutabilen, istediği zaman yiyebilen, istediği zaman ruhanileşen, istediği zaman evlenen.. Peygamber efendimiz öyle diyor, dokuz hanımı var, benim diyor kadınlara ihtiyacım yok. Asıl özgürlük odur yani ihtiyaç ona bağ olmuyor. Dünyanın parası gelmiş yine aynı Muhammed, para yok, aç duruyorlar iki üç gün yine aynı Muhammed. Açlık bile onu kayıt altına esaret altına almıyor. Bu da hâkim yani egemen kişi, egemen irade. Ve çok ilginç hâkim sayısal değeri ne kadar biliyor musun 69, 6 ve 9 yani istersen soyut oluyorsun istersen somut oluyorsun, 6 ve 9, bak dikkat edin. Anladın mı espriyi? İşte asıl özgürlük odur. İstersen devlet başkanı oluyorsun, istersen Mevlana oluyorsun. Bak ne kadar.. İstersen bir feylesof kadar şüpheler, tartışmalar beyninden geçiyorsun, secdeye durunca sonsuz soyut âleme dalıp, okyanus içinde yıkanıyorsun. İşte bu ikisi bize lazım insan buydu yani zaten hâkim. Hâkim işte hâkim aslında devlet başkanı demektir. Bizim yargıçlara da hâkim diyorlar, hâkim yani kimse onu bağlamaz. İsteddiği kararı verebilir hukuk çerçevesinde, o manada, hüküm veriyor.

Tabi dünya hayatı kötü değil. Kur'an hiçbir zaman dünya hayatını kötü göstermemiş. Dünya hayatını ahirete tercih etmeye kötü diyor Kur'an. O çok ilginç. Ve mesela hikmet kelimesi güzel, hikmet, faydalı, maddi çerçevede ilmi yaşamak; ziynet kelimesi bunlar ikisi de 72'şer ediyor. Hikmet dairesinde ziynetli, güzel bir şekilde yaşarsan bu da şükür oluyor. İkisini topladın mı 144, said kelimesi mutlu demek said. İşte asıl mutlu odur yani dibine kadar dünya sultanısın. O Osmanlı padişahları bunları hep yaşamışlar, bu Osmanlı padişahlarına iftira ediyorlar. Sanki böyle içkiye müptela, kadına müptela, böyle küçük düşünen, küçük bir menfaate, lezzete boyun eğen.. Öyle değil o insanlar. O insanlar kalkıp buradan ta Viyana'ya kadar yürüyebilen, orada Allah uğruna düşmanın kellesini kesebilen, akşam da çadırına oturup, Bahaeddin Sağlam'ın değil, kırk büyük şairin bile beceremediği kadar ince şiir yazabilen insanlardır onlar. Çok ince bir ayardır, işte hâkim odur. 6 ve 9. Çadırına geçiyor böyle kıl payı manaları bile hissedebilecek kadar bir şairdir. Düzen uğruna da sabahleyin savaşıyor cephe.

Darwin kadar sen evrimi araştırmak zorundasın, Allah bir iradeyle bütün bu canlıları yaratmış, çerçeveyi de göreceksin, bak ikisi birbirine aykırı değil. Zaten bizi bitiren bu kopukluk, biz İslamiyet'te o bütünlüğü kaybettiğimiz içindir.

Evet, şimdi gelelim asıl insan özgürlüğüne. Biz biraz kelime oyunu yaptık, biraz kavram anlattık, biraz tarihten şuradan buradan bir zihnimizi besledik. Cenab-ı Hakk bizi kâğıda yapışmış tutkal olmaktan kurtarsın.

S: Amin.

B.S: Şu tutkal olmayı bırakalım, bir de zamk var o nedir o kelime onu bilmiyorum. Türkçe mi zamk?

T: ???

B.S: De yani kelime hangi dilde?

Y.A: Zamdan gelmez yok..

B.S: Bilmiyorum ama tutku biliyoruz he.

Y.A: .....kullanıyoruz.

T: ... gelmiştir..

B.S: Zamk, evet belki de. Bir ayet var, geçen hafta o ayete değindik, “Ben insanları ve cinleri bana kulluk yapsınlar diye yarattım.” Onu herkes her zaman kullanır. Tabi bütün Diyanet, bütün hocalar, bütün İslami vaazlar, bu ibadet kavramından sadece camiye gidip namaz kılmak anlıyorlar, ibadet deyince işte bunu anlıyorlar, bazen de oruç araya giriyor. Kesinlikle bugün sokaktaki insanlara sorun, ibadet deyince ne anlıyorsunuz, %95’i namaz anlar, %2-3’ü de ara sıra şeyi katar içine orucu. Zekâtmış, Hacmış diğer güzelliklermiş, diğer görevlermiş, hiç kimsenin kafasında o kavram yok.

Şimdi bu ayeti anlamak için burada bazı notlar tuttum. Bak insanlar ve cinleri bana kul olsunlar diye yarattım ayetini anlamamız için şu cümleleri beraber bir okuyalım. Demek sadece insanlar ve cinler özgür davranabilir. Bana kulluk yapsınlar diye yani bilerek. Demek diğerleri özgürlük zayıftır veya yok gibidir. Diğer yıldız, çiçek, böcek.. Efendim ben burada çiçek olmak istemiyordum ben Amerika’ya gidip çiçek olacağım demek özgürlüğü yok. Ay, ben yerimi beğenmedim ben Venüs’e gidip uydu olacağım diyemiyor yani. Bak özgür hareket, bizde var. Tabi biz cinleri bilmiyoruz, o konuya girmiyorum, biz kendimizi anlatalım. Çünkü zaten bir şey yaratılmışsa o bir dosya ve bir yazılımdır ana dosyaya bağlı olmadan yaşayamaz.

Sadece yaratıldığı halde özgürce davranma insana verilmiş. Mesela Âdem’in özgürlüğü Kur’anda ve Tevrat’ta şöyle geçer: Üç şeyle Âdem özgür olmuş; ilim, dil, esma. O alleme adem el esmae ayetinde ikisi vurgulanıyor. Allemeden ilim esmae de dil. Bir de Âdem yani günah işleme becerdi, o yasak ağaçtan yedi. Üç şey, özgürce bir şey yapabilme yani demek ki ben yıllardır şey aylardır söylüyorum burada bizim gerçek özgürlüğümüze kavuşmamız, özgürlüğümüze kavuşmamız için ilimde, ruhta, maneviyatta, kalpte biraz yükselebilmemiz için, gerçek âdem olmamız için bizim de bu üç sacayağı yine lazım; dil, fen ve özgürce düşünebilmek. Özgürlük deyince taklit kelimesi atladık, özür dilerim. Taklit, kilit ikisi de Arapçadır. Kilit kelimesi de Arapça taklit de Arapça. Taklit kafayı kilitleme, kafa isterse dahi olsun kilitledikten sonra işe yaramıyor, tam manası kilitleme.. Bağladın kilitledin meseleyi.

Âdem meleklerden üstün oldu, neden? Dil öğrendi, ilim öğrendi, bir de günah işleme yeteneği yani serbest irade kullanabilme yeteneğine sahip oldu. Ben günah işlensin diye demiyorum ama o yetenek verilmiş insana, o yetenek başlı başına bir nimettir.

Bizim dilden kastımız yazılarda, sana gelecek, ilmi bir kitap yazabilecek kadar dil bilmek, bu ana dili de olabilir illa yabancı dil şart değil; fenden kastım tıp amfisinde fizik, kimya, biyoloji derslerini dinleyebilecek kadar bir seviye; özgürlükten kastım da geçmiş büyüklerimiz ne kadar büyük olursa olsun farklı düşünebilme potansiyelini kendinde hissetme.. Bu onlara karşı saygısızlık değil, yaratılışın bize bir emridir hatta o büyüklerin de bizden bir beklenti-

sidir. Şu üç sacayağı bizi gerçek özgür yapar. Ve ayette yine bir mucize var... Bak ayet, her ayet bir mucize. Mesela melekleri de demedi zaten melekler ibadet ediyor. Aslında melekleri de ibadet için yaratmış demek ki bu ibadet için yarattım ifadesi ayrı bir manaya geliyor. Her şey ona ibadet ediyor zaten her şey ibadet için yaratmış. Yani bak insan ve cin özgürdür, ibadet etmeme yeteneği vardır ama ibadet etmezse, ben bu özgürlüğü verdim sonuç itibariyle onlar bu özgürlüğü yanlış kullanırsa benden koparsa yok olurlar, bana uymaları lazım. O bir amaç değil bir sonuç bak amaç ayrı sonuç ayrı. Arapçada maalesef Kur’anda belki yüz yerde o geçiyor.

Nasıldı Kur’anda “Biz onları zengin ettik ki bizim yolumuzdan sapsınlar.” Şöyle ayet var Kur’anda yani gerçekten var. Şimdi dil bilmeyenler için orada sapsınlar diye amaç değil, yani biz onları zengin ederiz onlar da iradesini kullanır, nankörlük eder, günah yoluna girer sistemi tahrib eder, en sonunda da biz onlara ceza veririz. Sonuçta bak. Arapçada emir kipi.. Bak, emir üstten gelirse emirdir, alttan gelirse ricadır, istek kipi. Eşit seviyeden gelirse iltimas yani temas.. Bu dil kaybı çok kötü bir şey. Aynı onun gibi Kur’anda lam bazen sonuç içindir bazen amaç içindir. Sonuç her zaman amaç değil hatta çoğu sonuçlar hiç de amaç değil.

Y.A: Yukardan mı geldi?

B.S: Yok, emir yok, amirden gelirse emirdir.

Y.A: Yok orada nereden geldi?

B.S: Hangisi?

Y.A: O ayette?

B.S: Bu emir değil li ayrı, le ayrı. Li harfi var Kur’anda. Li bir amaç içindir, amaç için, bir de sonuç için yani li, mesela linuazzibehum ki biz onlara azap verelim. Mesela bunu eğer sonuç veya amaç le farkını bilmezse adam mealci kalkıp bunu biz onları zengin ettik ki, onlara işkence çektireyim gibi bir mana çıkar. Hâlbuki ayette vurgulamak istenilen şudur:

T: Sonuca göre oluyor.

B.S: Biz bu sistemi böyle kurduk, imtihan, irade, özgürlük verdik sonuçta onlar yanlış yola girdiler ve biz de sonuçta onları cezalandırdık. Böyle yüz yerde geçiyor, Sevim abla. Ve hep-sinde de yanlıştır. Ve bunu bir yere yazın. Sonuç ve amaç le harfî var, li diye geçer, hiçbirisinde doğru verilmemiş bizim meallerde. Bu kadar kültürümüzün katledildiğini de bilin yani. Mesela bu bile “Ben onları yarattım ki bana ibadet etsinler” değil zaten her şey ibadet için yaratılmış, insan ve cin ayrıca ibadet için yaratılmamış.

T: Ama hocam yani günümüzde mesela insanoğlu diye atıyorum, sonuçta onu tefekkür edip dediğiniz gibi o sisteme dâhil olmamaya çalışarak, olmayarak ibadet etmemiş olmuyor mu yani o hükmü gene aynı şey olmuyor mu?

B.S: Ya zaten o bir sonuçtur yani bana bağlı olmak zorundalar, bağlı olamadı mı yok olurlar, da burada niye bu ayeti seçti, insanlar ve cinleri. Ayı da ibadet için yaratmış, ay zaten ibadet ediyor, güneşi de ibadet için yaratmış o da ibadet ediyor. İbadet etmeme özgürlüğünü..

T: İrade..

B.S: İradesini elinde tutabilen iki yaratık var, insanlar ve cinler ve ayet uyarıyor, ben size bu yeteneği bilinçli verdim ama sonuç itibariyle siz bana bağlı olmak zorundasınız, olmadınız mı yok olursunuz.

Y.A: İrade ile ihtiyar arasındaki fark ne?

B.S: İrade teşebbüs demek ihtiyar iyisini seçmek.

Y.A: Biz sadece seçici değil miyiz burada, yani teşebbüs de beraber mi?

B.S: Valla geçen ben şu Kader kitabını yazdım Üstad cüz-i ihtiyari diyor. Ben Risale'ye baktım Üstad iradeyi de kullanıyor. Nurcu birisi bana itiraz etti şu kitapta sen irade kelimesi niye insana vermişsin, önce bir durakladım, sonra baktım Risale'de var. Yani genelde yol ayrımına gelip iyisini seçiyoruz, ihtiyar odur. Yani yaşlılara da ihtiyar denmesinin sebebi, yaşlı insanlar iyisini seçme akli eriyor yani artık olgunlaşmış.

Y.A: İhtiyarımı elinden alma onun seçme..

B.S: Ama irade de var, teşebbüs de var, her zaman seçim değil, teşebbüs de var.

Y.A: Ya bu şimdi burada mesela ibadetle eğer Allah'a bağlanmazsa yok olma durumuna geliyor.

B.S: Evet.

Y.A: Orada sadece ihtiyaç sahibi aslında yani ya bağlanacak ya bağlanmaktan vazgeçip yok olacak.

B.S: Evet. Şimdi ayette bir bak yani bak irade kavramını meleklerde bile yok, meleklerin değişiklik yapma özgürlüğü yok, cinler ve insanların değişik davranma özgürlüğü var. Ayet bu hakikati vurguluyor ve ibadetin önemini vurguluyor ve ibadet etmezlerse ki etmeyenleri de var, peki ne olur? Hani Allah'ın iradesi muhalefet mi olacak? Yok diyor, yani yok olur diyor ibadet etmezse, bana bağlı sisteme bağlı. Yani ibadet burada camiye gidip namaz kılmak değil. İşte burada işi küçültmemek lazım, bu ayet bana uymaları lazımdır manasına geliyor..

T: Hocam bir şey soracağım. Hani biz insanları .... diye bir ayet var ya seçme özgürlüğü yani insanlar bilhassa cinler için önemli... Ya da nasıl düşünmek lazım?

B.S: Onu Risale-i Nur'da insan bir kişi olarak halife olamıyor, insan çok kapsamlı bir yaratık olduğu için dil var, fen var, teknoloji var, sanayi var, var var var... Cinlerde bu kadar zenginlik yok, cinler bize bağlı. Yani yeryüzünü Allah namına işletecek, yönetecek, karıştıracak, bozacak tek yaratık insandır. Halife zaten belli bir seviyede özgürlüğü olan demektir. Onlar bize bağlı yani şöyleymiş insanlık bozulunca o cinler de bozuluyor. İkimiz bir nevi şeyiz yakamoz gibiyiz. O, o ayrı bir âlem.

T: Bizim gölgelerimiz şeklinde mi?

B.S: Tam bilmiyorum meseleyi. Şimdi ayetin bir güzelliği daha var, "Ben onları yarattım ki Allah'a ibadet etsinler" demiyor, hâlbuki Kur'anda genelde Allah'a ibadet edin. Burada

“Bana” diyor. Burada yani Benim gibi olsunlar, Ben nasıl müsbet şekilde özgürlüğümü kullanıyorum, hani Allah özgür ya. Ve Allah aynı zamanda şahıs olarak, monad olarak da ehadiyet cilvesiyle görünür, her yerde var, hazır nazırdır. Ve iradesi kötüye kullanmıyor, daima olumlu kullanıyor. Bana derken o ehadiyet cilvesini kastediyor yani benim gibi soyut olsunlar, özgür olsunlar, iradelerini yanlış kullanmasınlar. Bak Allah’a dese dini mana içeri girer, ayrı bir mana var orada. Nitekim Tevrat’ta bu şey var, Âdem diyor isimleri öğrenince Allah ve melekler dedi ki şu insanoğlu da bizden biri oldu. Daha önce hayvandı insan ne zaman isimleri öğrendi, elbise kaftan giydi, melekler ve Allah işte konuşurken bu da bizden biri oldu, yani melekler ve Allah soyutu biliyorlar, özgürdüler, soyut çerçevede ve insan da o soyutu öğrenmekle onlardan biri oldu. Soyut çok önemli yani bugün bütün sanayi, devlet, eğitim, işte gıda sektörü, siyaset, diyanet, cami, cemaat hepsinin amacı insanı şu kaliteleştirip, soyut ve manevi dilde, ilimde ve özgürlükte biraz daha pay sahibi yapmak. Siz Ortaçağın Avrupa’daki işçi hayatını biraz okusanız inan ki bugünkü hayatınıza kırk sene böyle secdeden kalkmadan şükredersiniz. Günde 18 saat madenlerde güneş görmeden çalışıyorlarmış.

Y.A: toplumu.

B.S: Sekiz kişi dört m² bir odada yatıyormuş, genelde öyleymiş Avrupa. Öyle zengin olmuş Avrupa, neler var neler. İşte varlıktan pay almak, rahat etmek, özgür olmak.

Eskiden bu özgürlüğü maneviyat ve tasavvuf sağlıyormuş. Yani gerçek tarihte bu manevi ekoller var ve eskiden tasavvufla ilim birbirinden farklı değildi. Tasavvuf zaten sofya kelimesinden gelir. Bazıları suf, yün kökünden gelir, öyle değil; sofya Yunanca bir kelime. Sofya ilim demektir yani eski sofiler aynı zamanda dünyanın en iyi alimleri işte Mevlana, işte İbn Arabî.. Yani bizim yakın tarihimizde de öyle. Fakat zaman geçti, köprü altından sular aktı dünyanın en cahilleri şimdi sofiler oldu. Bak çarkı felek bazen ters dönüyor. Eskiden bilgili dinsiz yoktu, bir insan dinsizse ona yaşanmaz, topluma girmez, çirkef, hayat hakkı olmayan insan nazarıyla bakılırdı. Bugün maalesef bilgi insanları, dinsizdir; bak işte işler çok kötü asrımızın sebebi budur.. Yani özgürlüğü insanlık sadece bu asırda yaşamadı o İsa sayesinde nice keşişler, nice rahibeler, nice, binlerce böyle milyonlarca insan yemek, içmek, evlilik, esaret, geçim binlerce kaydı yırtmış insanlar, milyarlarca insan var. Doğuda, Batıda, İslam’da her memlekette varmış. Medeniyet ve zenginlik arttıkça şey oluyormuş, esaret artıyormuş eskiden. İşte o zaman bir din gelir, bir peygamber gelir, bir kutb-u azam, bir tasavvuf lideri gelir, insanları özgürleştiriyormuş. Hani Osmanlıların güzel bir sözü vardır, ben tam lafzını unuttum, dünyaya, bütün dünyaya padişah olmak üç beş tane lak laka gibi veya önemsiz, asıl padişahlık bir manevi lidere bende. Bende Farsçadır, bağlı demek, bak bende. Bendeniz diyorum ya yani ben sana bağlıyım. Bendeniz, köleniz demek yani. Bugünkü müspet manada yani. Bende bir manevi lidere.. Fakat ne zaman sofiler cahil oldu, bilim adamları dinsiz oldu. İşte asıl kıyamet o zaman kıyamet koptu; iki yüz yıldır, o yazıda okudunuz, iki yüz yıldır ahir zaman yaşanıyor, dünyalar mutsuz en büyük savaşlar bu asırda oldu, en büyük günahlar bu asırda oldu, en büyük hıyanetler, yanlışlar bu asırda oldu ve bunun da sebebi eskisi gibi o manevi büyükler yok, ne peygamber var, ne İbn Arabî var, ne Mevlana var yani lider kıtlığı.. Maneviyat kayboldu madde zirveye çıktı işler karıştı.

T: Bu kıyamet alametlerinde de var değil mi hocam?

B.S: Kıyamet de bir tane değil ya yani bu şudur: Şu durum bize şunu bildiriyor ne zaman maneviyat ölse ne zaman bilim dinsizlerin eline geçse işte o toplumun kıyameti kopmuştur. İsterseniz düzeltirsiniz, ömrünü uzatırsınız. Bu bizim elimizde. Çare bak bu asırda çare şudur. Bir daha tekkeye dönmek yok, bir daha Darwin'e teslim olmak da yok, o materyalizme Freud'a, Marks'a o da yanlış, o zaten deccallıklar yaptı. Çare yine Hz. Muhammed gibi bilimle inancı, bedenle ruhu, dünyayla ahireti, soyutla somutu birleştirip canlı etkileşim sibernetik bir hayat bir aktivite yaşamak. Bunun da tek yolu o yazıda gördüğümüz gibi ilmi dinsizlerin elinden alıp çünkü ilim gerçek ilim bizim malımızdır, ilmin içinde o tasavvuf büyüklerimizin yaşadığı o hakikatleri bugünkü o maddi ilimlerin içine bir ruh olarak üfleyeceğiz. Dünyanın ömrü inşaallah uzar, biz de hâkim oluruz. Hem de kendimize hâkim oluruz.

T: 64.

B.S: Bir şey unuttum en büyük esaret neymiş? Nefsin isteklerine, tutkularına köle olmak.. Bu 1908'de Osmanlı dindar âlimleri, başta Bediüzzaman olmak üzere günlerce, aylarca, senelerce tartışılmış. Hürriyet geldi ya Osmanlıya 1908'de, hürriyet diye bir kavram var. Avrupalılar, Avru-palılar, Avru-palılar, Avru-palılar, Avrupa'yı sevenler diyorlar ki hürriyet nefis ne isterse istesin, o yazıda anlattığım gibi anarşizm. Efendim senin canın ensest istiyorsa yapacaksın, yapmıyorsan işte sen kendini esir ediyorsun. O başta Bediüzzaman, Elmalı, o Mehmet Akif gibi büyük âlimlerde sürekli onları susturmaya çalışıyor, hayır diyor bu hürriyet değil, bu nefsin esiri olmaktır. O hedonizmidir. Yani şöyle bir benzetmede yapılır halk arasında kedinin kendi dilini, hani kanlı bıçağı yalıyor ya yaladıkça da dilini kesiyor çünkü tırtıllı ya dili. Kan dilinden geldikçe kendi kanını emiyor, bu kendi kendini imhadır, bu hürriyet değildir. Hürriyeti şöyle tarif etmişler: Kâinattaki o etkileşim, o bağlara aykırı olmayacak, ben sana bağımlı değilim, ben sana bağılım sen bana bağılısın. Benim özgürlüğüm sana olan bağımlı sınırlanır. Tanrı değiliz. Ne zaman sosyal hayattan, aile hayatından, maddiyattan, bedenden kurtulduk kabre, ruh âlemine girdik, orada zebaniler bizi yakalamazsa, hürriyet sonsuzdur orada. Orada birbirine aykırılık yok yani. Birbirine fazla bağımlılık yok. Ama gerçekten gerçek hürriyet, biz sınırlılık, maddilik ve beşer ihtiyaçlarımız çerçevesinde şükür dairesinde bütün bu sistemin akışını, gelişmesini tıkamayarak ayak uydurup ebediyete, sonsuza doğru açılmadır. Bunun da sınırı yoktur ama gerçek hürriyet bu peygamberlerin miracında anlatılır, Peygamber miraca gider bütün dünya maddi kayıtlardan ihtiyaçlardan kurtulur, hayır diyor sen dönüp evlenmezsen, yemek yemezsen, şükür dairesinde dünyayı yönetmezsen gerçek özgürlük değil, yani hâkim olacaksın. Gerçek özgürlük hâkim olmaktır. Hüküm, yönetebilmektir. Hüküm yönetme demektir, egemenlik diyorlar şimdi. Bilmiyorum ege nereden geliyor, ege kelimesinden mi geliyor bilmiyorum. Ama hüküm yönetebilmektir. Hâkim odur. İstiyorsan sofraya oturuyorsun, istiyorsan parkta geziyorsun, istiyorsan uzaya gidiyorsun, istiyorsan Amerika'ya gidiyorsun, istiyorsan soyut oluyorsun, istiyorsan Mevlana oluyorsun. İstiyorsan Freud oluyorsun, Darwin gibi o meseleleri kurcalıyorsun. İşte bu bütünlüğü sağladığımız, İslam budur, Muhammed budur ve Muhammed için Allah'ın sevgilisi denmesinin esprisi de odur. Bu birliği tarihte şahsiyet, kavram olarak iki kişi becermiş; Hz. İbrahim, ona Halilullah denilir, Allah'ın dostu, bak, Allah'ın sevgilisi denmiyor, bildin mi neden? Çünkü o tam becerememiş. Bir de tam beceren bir peygamber var Hz. Muhammed ona Allah'ın sevgilisi, sonsuzluk dostu, sevgilisi.

Y.A: Habibullah.

B.S: Habibullah. Hz. İbrahim'in lakabı Halilullah'tır, Hz. Muhammed'in lakabı Habibullah'tır. Bu kelimeleri bile takanlar, söyleyenler demek ki biliyorlar bu meseleleri. Bizim gibi böyle kıro değillermiş. Ve kesinlikle öyle bir kültürümüz var ki her kelimesiyle ben böyle gözlerim yaşararak ağlıyorum. Ah diyorum, bu kelimeleri takanlar ne kadar bilmiş. Ne kadar sonsuz bir ufku varmış, bile bile takmış bu kelimeyi. Bugünkü nesle bakıyorsun, zat kelimesi nedir diyorsun, seni kast etmiyorum özür dilerim. Bak bu bize olan darbedir. Ben kırk yıl uğraştım daha geçim kaydını bile yırtamadım, ben de köle gibiyim yani şimdi gideceğim, yarın o işe gideceksin çek var, senet var, fatura var. Elektrik faturası bir bağ, doğal gaz bir bağ, hanımın ihtiyaçları bir bağ, çocukların ihtiyacı bir bağ, orada kiracı gelecek kirayı ver diyecek bir bağ. Kesinlikle biz bu manayı yakaladığım için dayanabiliyorum, eğer bu manaları bilmesem şimdi çoktan intihar etmiştik, yani bunlar hayatın gerçekleri.

Hz. Muhammed iftiraya uğradı, sıkıntı çekti, açlık çekti ama onun sevgilisi ona geniş bir bağlılık göstermiş de rahattı. Biz de işte ahireti umarak dünyanın sıkıntılarını tahammül edeceğiz. Dünyanın sıkıntılarının bir sebebi de bizi nefsin o tutkalından kurtarıyor, yoksa nefis öyle bir kedi ki allem eder kalem eder seni yanlışa sokar. Şöyle, önce bir şeker yedirir, ya minnacık bir şekerden ne olur diyor. Sen o şekeri yuttuktan sonra ya çok güzeldi diyor bir şeker daha yiyeyim. Öyle alıştıır alıştıır seni kaydırır nefis. İşte imtihan budur. Allah maddi sınırlı somut nefisten, kendisi gibi bir âdem istiyor, sonsuz soyut hiçbir kayıt altına almayan, bütün hayvandaki, bütün tabiattaki kayıtları, bütün maddedeki kayıtları aşmış, kâinat kadar büyüyen, hatta Allah kendisi gibi dostlar istiyor. Zaten bazı kâfirler soruyorlar, Allah bizi niye yarattı? Seni tanrı yapmak için diyorum, susuyorlar. Sen tanrı olmak istemiyor musun? İstiyorum. O zaman devam et diyorum. Tabi tanrı yapmak için demiyorum da yani o bir sizi ironi olsun diye, sizi kendisi gibi yapmak için.

İşin gerçeği de budur soyutta sonsuz soyutlar olabilir, soyut âlemler birbirine aykırı değil. Dünyada madde sıkışık ve dar olduğu için kavgalar gürültüler, burası benim param, burası benim evim, burası benim köyüm kavgalar çıkıyor. Ve tarihteki kavgaların bir miktar az olmasının sebebi işte o tasavvuf büyüklerinin insanlarımızı manaya, ilme açmış bir hırka altında bir padişah yaşatmış, padişah da doymuş kalbi yani o köyde diyor benim akrabam nasıl önemli değildir. Fakat ne zaman insan şu maneviyat semasından yeryüzü bataklığına inince madde orada sıkışık ve kavga başlıyor ve bunun çaresi bu asırda bir daha tasavvufa dönüş mümkün değil çünkü madde, bilim, medeniyet bu insanları çokça esir etmiş. Biz insanların elinde olan bu ilim malzemesi içinde o tasavvufun maneviyatını ruhunu üfleyerek ki Hz. Muhammed odur zaten, İsadın farkı odur. İsa tasavvuf gibi yaşadı ama dedi ki “kilise gelecek benim maddi görevimi de görecek.” Musa maddi yaşadı dedi “Harun maneviyatı yorumlayacak.” Hz. Muhammed hem Ahmeddir hem Muhammeddir, ikisini beraber yaşadı. Son peygamber olmasının esprisi de odur. Gerçi tarih bunu zamanla ayırdı yani padişahlarla sofiler uzun bir dönem yine ayrı yaşadılar. Ali saltanattan kovuldu. Bu da ayrı bir imtihan esprisi.. Bunlar imtihan esprisi, sabredip katlanacağız. Yanlış bir şey yok.

Tek kelimeyle işi özetlersek varlık bütün süreciyle bütün maddi manevi, soyut somutuyla, dışisiyle erkeğiyle, dünyasıyla ahiretiyle sonsuz bir cennettir eğer o manayı hissedersen. Eğer

o manayı hissetmesen o ruhani, ilahi bilinç olmazsa cennete de sokulsan orada rahat etmezsin. Nitekim nice zenginler var ki intihar ediyor. Nefis eşek gibidir zaten rüya aleminde eşeğe benziyor. Nefis eğer ruh ve kalbe hakimiyeti teslim etmezse nefis cennete de geçse rahat etmez.

R: Genelde demokrasileşmeyi gösterir diye söylemişsiniz.

B.S: Nasıl?

R: ....demokrasileşmeyi.

B.S: Sembol ilminde..

R: Evet sembol ilminde.

B.S: İncilde geçiyor, Hz. İsa bir yere gidiyor orada bazı zenginler falan var, onların bir eşeği var, havarisini gönderiyor git diyor o eşeği getir, ben geçici olarak ona binmem lazım diyor. Tabi bu İncildeki bütün o olaylar birer semboldür. Hepsi istisnasız. Orada Hristiyanlığın manevi değerleri bir müddet şu komünizm belasından, kralların despotizminden, o ırkçı Avrupa'nın pisliklerinden kurtulması için yani İseviyet, demokrasiye şu özgürlüklere, seçime bindi, komünizm, despot krallar ve ırkçı yöneticilerin zulmünü kırmak için, geçici olarak. Zaten Amerika demokratları biliyorsun eşektir onların amblemi. Onlar bilerek mi yaptı bilmeyerek mi yaptı bilmiyorum. Fakat Cumhuriyetçiler masondurlar çoğu, dindar da olsa masondurlar. Cumhuriyetçiler zümrecidirler, yani kim olmuş halk yönetecek, bizim gibi elit, seçkin böyle debdebeli, firavun gibi, tanrılar gibi kişiler varken halk nasıl milletvekili bakan olsun, der. Cumhuriyetçiler onu elit, demokratlar ise, fil o elitlerin şeyi, tuttu mu eziyor. Eşek halkın sembolü.. Yani bunlar kötü bir mana değil. Yani eşek, eskiden beri öküz yerine eşek kullanılıyormuş tarlalarda falan. Yani eşeğin kötü manada ahmaklık için kullanıldığı zaman yoksa siyasette eşek güzel bir semboldür. Akıl konusunda kötüdür. Bak farklı noktalarda farklı kavramlar var. Dinlediğiniz için teşekkür ederim, Cenab-ı Hakk hepimizi özgür birer âdem yapsın, maddi ve nefsanî tutkulardan, tutkallardan kurtarsın.

S: Âmin.

B.S: Fakat bilin ki başta cep telefonu olmak üzere hayatımızda yüzlerce tutkal var. Biz küçükken böyle yaramazdık, o gariban kaplumbağaları yapıştırıyorduk çamura, gariban içinde çıkamıyordu, ölünceye kadar orada çamura esir kalıyordu. Allah günahımızı affetsin. Bugün gerçekten hayat, bizi birer kaplumbağa yapmış. İnsan zaten kaplumbağaya benziyor.. Hayat, hayat işte ihtiyaçtı, işti, güçtü, telefonda, televizyonda böyle tutkal gibi yapıştırıyor ve bizi bir böcek haline getiriyor, böyle çamur içinde ölen bir kaplumbağa, bir böcek.

T: Nefis de bizi yapıştıran şey oluyor değil mi?

P: Zamk.

B.S: Nefis hem yapıştırıcıdır hem kendisi şeydir yapışkan. Kendisi ayrıca bir yapışkandır.. Cenab-ı Hakk bizi gerçek özgür yapsın.

S: Âmin.

B.S: Hür yapsın ve biliyorsun ki insanlık tarihinde kölelik kaldırılıncaya kadar 5000 sene mi 7000 sene mi zaman geçmiş, 7000 sene insanlık uğraşmış ancak köleliği kaldırmış.

T: Kalkmış mı hocam?

B.S: İşçiliğe dönüştü.

Y.A: Modern kölelik, o köle gibi çalışma.

B.S: Evet, o ilerde, o, o da kalkacak, işçilik de kalkacak onu size söyleyeyim yani. İnsanlar çalışmayacak ve bütün insanlık Müslümanları bekliyor, Kilise bitmiş. Müslümanlar şu Hz. Muhammed'in o bağımlılığı değil de bağlantılarını yaşarsa, madde mana bilim inanç başta şu iki kavram çok önemli ruh beden. Şu bütünlüğü sağladığımız zaman Müslümanlar başta Türk milleti şu dünyanın tek sahibi olacağız yani yöneticisi. Ben, her millet milliyetçilik yapabilir diyorum ama Türkler yapmamalı çünkü kader Türklere İslam bayraktarlığını, İslam birliğinin başkanlığını ve dünya jandarmalığı görevini vermiş. Türkler kaçsa da eğer kıyamet kopmazsa Allah bu görevi gerçekleştirecektir. Ben öyle inanıyorum, bilmiyorum. Allah sizden razı olsun.

S: Sizden de hocam. Arkadaşlar ders nisana kadar yapılmayacak, nisandan sonra.

B.S: Yok değiliz, millet kitap okuyacak, mailler okuyacak biz sipere çekileceğiz.